

Məmməd Səid Ordubadi və musiqi

M.S.Ordubadinin çoxşaxəli ədəbi fəaliyyətinin bir hissəsini də bir sıra məşhur opera və operettalara yazdığı librettolar təşkil edir. O, Üzeyir Hacıbəylinin “Koroğlu”, Müslüm Maqomayevin “Nərgiz”, Əfrasiyab Bədəlbəylinin “Nizami” operalarının, Fikrət Əmirovun “Ürəkçalanlar”, Səid Rüstəmovun “Beş manatlıq gəlin” musiqili komediyalarının libretto müəllifidir.

Məmməd Səid Ordubadi ədəbiyyatımıza böyük töhfələr verməklə yanaşı, musiqili teatr sahəsində də mühüm xidmətlər göstərmişdir. Bu həm də onun dramaturq kimi böyük istedadını göstərir. Operettaların süjetini yazmaq üçün sadəcə dramaturq qabiliyyətinə malik olmaq yetərli deyil. Bu, tamamilə başqa yanaşma və düşüncə tələb edən sahədir. Mətn yazarkən elə hesablanmalıdır ki, musiqi ilə mətn arasında tarazlıq yaransın. Bir sözlə, musiqi sözlə, söz isə musiqi ilə tamamlansın. Bu da yazıçıdan böyük dəqiqlik, incəlik, zövq və səriştə tələb edir. Ordubadi uzun müddət əyalətdə yaşamışdı. Onun Bakıya gəlməsində Üzeyir bəyin də xidmətləri olmuşdu. O əyalətdən gec gəlsə də, öz istedadı və əməksevərliyi sayəsində tezliklə böyük nasir kimi tanındı. Ordubadi “Koroğlu” operasının librettosunun müəllifidir. Lakin ona qədər Ordubadi Üzeyir bəyin marşlarına şeirlər yazmışdı. Onun bu sahədə bacarığını bəstəkarlar yaxşı bilirdilər. Ordubadi Şərqi ədəbiyyatına da mükəmməl bələd idi. Ona görə də Üzeyir bəy “Koroğlu”nun librettosunu məhz ona etibar etmişdi.

Fikrət Əmirovun “Ağlasan ağlaram, gülərəm gülsən” mahnısının sözləri də Ordubadiyə məxsusdur. Həmin mahnıda Ordubadinin gözəl şeiriyyətinin vurğunu oluruq:

Gözlərim o qara gözə bənd oldu,

Saçların boynuma bir kəmənd oldu.

Ordubadinin “Qılınc və qələm” əsəri əsasında Əfrasiyab Bədəlbəyli “Nizami” operasını yazdı. Orada Ordubadinin şeirlərindən də istifadə edilib. Üzeyir bəyin “Addımla əsgər” marşının mətni də Ordubadiyə məxsusdur. O həm sevgi mövzusunda, lirik janrda, həm də vətənpərvərlik mövzusunda gözəl şeirlər yazırdı.

Ordubadi musiqili teatra mühüm töhfələr vermiş, dövrünə görə çətin və ağır bir işin öhdəsindən gəlmiş sənətkardır.

LIBRETTOSUNU YAZDIĞI MUSIQİ ƏSƏRLƏRİ

- Nərgiz (opera) (1935)
- Koroğlu (opera) (1937) - Heydər İsmayılovla birgə
- Nizami (opera) (1948)
- Sevilya bərbəri (opera)sının tərcüməsi (1943) - Əfrasiyab Bədəlbəyli ilə birgə
- Səid Rüstəmovun "Beş manatlıq gəlin" musiqili komediyası
- Fikrət Əmirovun "Ürək çalanlar" operettası

SÖZLƏRİNƏ BƏSTƏLƏNMİŞ MUSIQİ ƏSƏRLƏRİ (NOTLAR)

2019

Zurufçu, Yaqub. Koroğlu operasından "Nigar ariyası" / söz. M.S.Ordubadi; mus. Ü. Hacıbəyov //Klassik əsərlər [Komplekt] : [CD, DVD və kitabçadan ibarət komplekt] /[CD-nin içindəki 16 musiqi əsərindən ibarət mahnıları ifa edir Y. Zurufçu [sponsor] ; müşayət edir Azərbaycan Dövlət Simfonik Orkestri ; pianoçu F. Hüseynova ; red. A. Zurufçu ; səs tənzimləri Ə. Mirzəbəyov ; dizayn.: A. Rəhmanov, R. Əbilov].- [Bakı]: [n. y.], [2019?].- 2 elektron optik disk CD ROM ; DVD: portr., fotosək., 12 sm. + 1 ayrıca kitabça (24 s. ; 20 sm.)

2013

Hacıbəyov, Üzeyir Əbdülhüseyn oğlu. (Hacıbəyli) Koroğlu [Notlar] : [5 pərdəli opera : eyniadlı xalq dastanının motivləri əsasında] /Ü. Ə. Hacıbəyli ; [libretto müə. H. İsmayılov ; şeirlərin müə. M. S. Ordubadi ; musiqi red. F. Əlizadə [ön söz əvəzi] ; buraxıl. məsul S. İsmayılova ; dizayn: S. Bayramov, D. Kuznetsova].- Pərdə 1.- [Bakı]: Şərq-Qərb, [2013].- 278, [2] s.

<http://web2.anl.az:81/read/page.php?bibid=vtls000579105>

Hacıbəyov, Üzeyir Əbdülhüseyn oğlu. (Hacıbəyli) Koroğlu [Notlar] : [5 pərdəli opera : eyniadlı xalq dastanının motivləri əsasında] /Ü. Ə. Hacıbəyli ; [libretto müə. H. İsmayılov ; şeirlərin müə. M. S. Ordubadi ; musiqi red. F. Əlizadə ; buraxıl. məsul S. İsmayılova ; dizayn: S. Bayramov, D. Kuznetsova].- Pərdə 2.- [Bakı]: Şərq-Qərb, [2013].- 245, [3] s.

<http://web2.anl.az:81/read/page.php?bibid=vtls000579110>

Hacıbəyov, Üzeyir Əbdülhüseyn oğlu. (Hacıbəyli) Koroğlu [Notlar] : [5 pərdəli opera : eyniadlı xalq dastanının motivləri əsasında] /Ü. Ə. Hacıbəyli ; [libretto müə. H. İsmayılov ; şeirlərin müə. M. S. Ordubadi ; musiqi red. F. Əlizadə ; buraxıl. məsul S. İsmayılova ; dizayn: S. Bayramov, D. Kuznetsova].- Pərdə 3.- [Bakı]: Şərq-Qərb, [2013].- 237, [3] s.

<http://web2.anl.az:81/read/page.php?bibid=vtls000579110>

Hacıbəyov, Üzeyir Əbdülhüseyn oğlu. (Hacıbəyli) Koroğlu [Notlar] : [5 pərdəli opera : eyniadlı xalq dastanının motivləri əsasında] /Ü. Ə. Hacıbəyli ; [libretto müə. H. İsmayılov ; şeirlərin müə. M. S. Ordubadi ; musiqi red. F. Əlizadə ; buraxıl. məsul S. İsmayılova ; dizayn: S. Bayramov, D. Kuznetsova].- Pərdə 4.- [Bakı]: Şərq-Qərb, [2013].- 283, [1] s.

<http://web2.anl.az:81/read/page.php?bibid=vtls000579120>

Hacıbəyov, Üzeyir Əbdülhüseyn oğlu. (Hacıbəyli) Koroğlu [Notlar] : [5 pərdəli opera : eyniadlı xalq dastanının motivləri əsasında] /Ü. Ə. Hacıbəyli ; [libretto müə. H. İsmayılov ; şeirlərin müə. M. S. Ordubadi ; musiqi red. F. Əlizadə ; buraxıl. məsul S. İsmayılova ; dizayn: S. Bayramov, D. Kuznetsova].- Pərdə 5.- [Bakı]: Şərq-Qərb, [2013].- 173, [3] s.

<http://web2.anl.az:81/read/page.php?bibid=vtls000579100>

2011

Əmirov, Fikrət Məşədi Cəmil oğlu. Gülərəm gülsən [Notlar] /F. Əmirov; söz. M. S. Ordubadi.- Bakı: 2011.- 12 s.

2010

Hacıbəyli, Üzeyir Əbdülhüseyn oğlu. Koroğlu : 5 pərdəli opera: eyniadlı xalq dastanının motivləri əsasında: partitura / Ü. Ə. Hacıbəyli ; libr. H. İsmayılov, şeirlərin müə. M. S. Ordubadi, musiqi red., layihənin rəh. F. Ə. Əlizadə, bur. məsul Ə. Güləliyev ; Heydər Əliyev Fondu, Azərbaycan Mədəniyyətinin Dostları Fondu.

C.1. Pərdə 1. - Bakı : Şərq-Qərb, 2010. - 280 s. ; 30 sm. - (Üzeyir dünyası).

Hacıbəyli, Üzeyir Əbdülhüseyn oğlu. Koroğlu : 5 pərdəli opera: eyniadlı xalq dastanının motivləri əsasında: partitura / Ü. Ə. Hacıbəyli ; libr. H. İsmayılov, şeirlərin müə. M. S. Ordubadi, musiqi red., layihənin rəh. F. Ə. Əlizadə, bur. məsul Ə. Güləliyev ; Heydər Əliyev Fondu, Azərbaycan Mədəniyyətinin Dostları Fondu.

C.2. Pərdə 2. - Bakı : Şərq-Qərb, 2010. - 248 s.

Hacıbəyli, Üzeyir Əbdülhüseyn oğlu. Koroğlu : 5 pərdəli opera: eyniadlı xalq dastanının motivləri əsasında: partitura / Ü. Ə. Hacıbəyli ; libr. H. İsmayılov, şeirlərin müə. M. S. Ordubadi, musiqi red., layihənin rəh. F. Ə. Əlizadə, bur. məsul Ə. Güləliyev ; Heydər Əliyev Fondu, Azərbaycan Mədəniyyətinin Dostları Fondu.

C.3. Pərdə 3. - Bakı : Şərq-Qərb, 2010. - 240 s.

Hacıbəyli, Üzeyir Əbdülhüseyn oğlu. Koroğlu : 5 pərdəli opera: eyniadlı xalq dastanının motivləri əsasında: partitura / Ü. Ə. Hacıbəyli ; libr. H. İsmayılov,

şeyrlərin müə. M. S. Ordubadi, musiqi red., layihənin rəh. F. Ə. Əlizadə, bur. məsul Ə. Güləliyev ; Heydər Əliyev Fondu, Azərbaycan Mədəniyyətinin Dostları Fondu.
Cild 4. Pərdə 4. - Bakı : Şərq-Qərb, 2010. - 288 s.

Hacıbəyli, Üzeyir Əbdülhüseyn oğlu. Koroğlu : 5 pərdəli opera: eyniadlı xalq dastanının motivləri əsasında: partitura / Ü. Ə. Hacıbəyli ; libr. H. İsmayılov, şeyrlərin müə. M. S. Ordubadi, musiqi red., layihənin rəh. F. Ə. Əlizadə, bur. məsul Ə. Güləliyev ; Heydər Əliyev Fondu, Azərbaycan Mədəniyyətinin Dostları Fondu.
Cild 5. Pərdə 5. - Bakı : Şərq-Qərb, 2010. - 176 s. ; 30 sm. - (Üzeyir dünyası).

2005

Əsgər marşı /söz. M.S. Ordubadi; mus. Ü. Hacıbəyov // Vətən Millət Ordu [Notlar] : Vətənpərvərlik mahnıları : səs və fortepiano üçün /Ü. Hacıbəyov.; tərt. və red. S. Fərəcov- Bakı: Əbilov, Zeynalov və qardaşları, 2005.- S.12-13.

Uşaq mahnıları [Notlar] : yuxarı sinif uşaqları üçün /tərt., baş red. R. Şəfəq; red. R. Xan-Sayadoğlu; mahnıları topladılar. A. P. Fəttahova, N. N. Bağırova
III Cild.- Bakı: 2005.- 246, [2] s.

<http://web2.anl.az:81/read/page.php?bibid=vtls000143538>

Uşaq mahnıları [Notlar] : yuxarı sinif uşaqları üçün /tərt., baş red. R. Şəfəq; red. R. Xan-Sayadoğlu; mahnıları topladılar. A. P. Fəttahova, N. N. Bağırova

III Cild.- Bakı: 2005.- 246, [2] s.

<http://web2.anl.az:81/read/page.php?bibid=vtls000143538>

1989

Hacıbəyov, Üzeyir Əbdülhüseyn oğlu. Əsərləri [Notlar] /Ü. Hacıbəyov ; red. hey. : Q. Qarayev (baş red.), F. Əmirov [və b.] ; AzSSR EA, Memarlıq və İncəsənət İn-tu.- C. 3 Pərdə 2-3 Koroğlu : 5 pərdəli opera: eyniadlı xalq dastanının motivləri əsasında / red. : N. Əliverdibəyov, R. Abdullayev ; ön söz. müə. Z. Səfərova.- Bakı: Işıq, 1989.- 524, [1] s.

1985

Hacıbəyov, Üzeyir Əbdülhüseyn oğlu (Hacıbəyli) Əsərləri = Сочинения : Көроглу : опера в 5 действиях по мотивам одноименного народного эпоса / У. Гаджибеков = Compositions : Keroglu : five act opera based on the motifs of the popular epos of the same name / U. Gadjibekov.- C. 3 Pərdə 1 Koroğlu : 5 pərdəli opera: eyniadlı xalq dastanının motivləri əsasında / red. : N. Əliverdibəyov, R. Abdullayev ; ön söz. müə. Z. Səfərova.- Bakı: Işıq, 1985.- 308, [1] s.

1983

Hacıbəyov, Üzeyir Əbdülhüseyn oğlu. (Hacıbəyli) Əsərləri [Notlar] /Ü. Hacıbəyov ; libretto H. İsmayılov ; **şeir M. S. Ordubadi** ; red. N. Əliverdibəyov, R. Abdullayev ; red. hey. Q. Qarayev (baş red.) [və b.] ; ön söz və şərhələr Z. Səfərova ; AzSSR EA, Memarlıq və İncəsənət İn-tu.- C. 3, Pərdə 1: Leyli və Məcnun : 5 pərdəli, 6 şəkilli opera / librettosu Ü. Hacıbəyovundur. Məhəmməd Füzulinin eyni adlı poeması əsasında= Сочинения: Лейли и Меджнун = Compositions Leili and Medjnun Five-act opera, six scenes /Libretto by Uzeir Gadjibekov based on the poem of the same name by Fizuli.- Bakı: İşıq, 1983.- 414, [2] s.

1977

Əmirov, Fikrət Məşədi Cəmil oğlu. 20 mahnı [Notlar] : fortepiano ilə oxumaq üçün /F. Əmirov ; söz. M. Dibazi ; T. Əyyubov ; T.Elçin; N. Xəzri ; S.Vurğun ; **M. S.Ordubadi**; Nizami ; tərc. C. Məmmədov ; A. Jarov ; S. Məmmədzadə ; P. Pançenko ; V. Qafarov; Q. Stroqanov; Y. Fidler; C. Xəndan [red. Ş. Hüseynova].- Bakı: İşıq, 1977.- 111, [1] s.

1976

Mahnılar [Mətn] / [red. M. Əmirova].- Bakı: İşıq, 1976.- 285, [1] s.: notlar, 18 sm. <http://web2.anl.az:81/read/page.php?bibid=vtls000191322>

Sənindir: mahnı /söz. M.S. Ordubadi; mus. S.Rüstəmov //Mahnılar /red. M.Əmirova.- Bakı: İşıq, 1976.- S.14.

1975

Hacıbəyov, Üzeyir Əbdülhüseyn oğlu. (Hacıbəyli) Koroğlunun ariyası: “Koroğlu” operasının üçüncü pərdəsindən / Ü. Ə. Hacıbəyov; söz. M.S. Ordubadi //Seçilmiş ariyalar, romanslar və mahnılar [Notlar] : fortepiano ilə oxumaq üçün /Ü. Ə. Hacıbəyov ; tərt. ed. Ə. Abbasov ; söz. Füzuli.- Bakı: İşıq, 1975.- S.23-35.

Hacıbəyov, Üzeyir Əbdülhüseyn oğlu. (Hacıbəyli) Seçilmiş ariyalar, romanslar və mahnılar [Notlar] : fortepiano ilə oxumaq üçün /Ü. Ə. Hacıbəyov ; tərt. ed. Ə. Abbasov ; söz. Füzuli.- Bakı: İşıq, 1975.- 87, [1] s.

<http://web2.anl.az:81/read/page.php?bibid=vtls000195322>

Maqomayev, Müslüm. Operalardan parçalar = Отрывки из опер / M. Магомаев [Notlar] /tərt. ed. və red. Ə. Abbasov ; söz. M. S. Ordubadi ; tərc. S. Məmmədzadə ; V. Kazlov ; İ. Oratovski ; fortepiano üçün asanlaşdırılmış köçürmə Z. Stelnik ; [red. Ş.Hüseynova].- Bakı: İşıq, 1975.- 45 s.

Nigarın ariyası /“Koroğlu” operasının birinci pərdəsindən. **söz. M.S. Ordubadi**; mus. Ü. Hacıbəyov //Seçilmiş ariyalar, romanslar və mahnılar [Notlar] : fortepiano ilə oxumaq üçün /Ü. Ə. Hacıbəyov ; tərt. ed. Ə. Abbasov ; söz. Füzuli.- Bakı: İşıq, 1975.- S.35-41.

Nigarın ariyası /“Koroğlu” operasının ikinci pərdəsindən. **söz. M.S. Ordubadi**; mus. Ü. Hacıbəyov //Seçilmiş ariyalar, romanslar və mahnılar [Notlar] : fortepiano ilə oxumaq üçün /Ü. Ə. Hacıbəyov ; tərt. ed. Ə. Abbasov ; söz. Füzuli.- Bakı: İşıq, 1975.- S.42-48.

1971

Rüstəmov, Səid Əli oğlu. Beş manatlıq gəlin [Notlar] : 4 pərdəli musiqili komediya /S. Ə. Rüstəmov ; liberettosu M. S. Ordubadi ; red. R. Rəhimova.- Bakı: Azərnəşr, 1971.- 112 s.

<http://web2.anl.az:81/read/page.php?bibid=vtls000230728>

1969

Əmirov, Fikrət Məşədi Cəmil oğlu. Sevdiyim yardı mənim = Любимый [Notlar] : fortepiano ilə oxumaq üçün mahnılar /F. Əmirov ; tərc.: P. Paçenko [və b.] ; [red. T. Bakıxanov].- Bakı: Azərnəşr, 1969.- 48 s.

<http://web2.anl.az:81/read/page.php?bibid=187741&pno=25>

Gülərəm gülsən [Not] / söz. M.S. Ordubadi; mus. F. Əmirov // Əmirov, Fikrət. Sevdiyim yardı mənim= Любимый [Notlar] : fortepiano ilə oxumaq üçün mahnılar /F. Əmirov ; tərc.: P. Paçenko [və b.] ; [red. T. Bakıxanov].- Bakı: Azərnəşr, 1969.- S.42-43.

<http://web2.anl.az:81/read/page.php?bibid=vtls000187741>

1958

Rüstəmov, S. Könül mahnısı= Песня сердца [Notlar] : fortepiano ilə oxumaq üçün /Səid Rüstəmov ; tərc.: V. Qafarov, Y. Fidler, İ.Oratovsk ; red.: Ş. Kərimova// Bakı: Azmusnəşr, 1958.-94 s. - Kitaba sözləri M.S.Ordubadiyə aid olan “ Sənindir” mahnısı daxil edilib.

1952

Hacıbəyov, Ü. Kor-oğlu beş pərdəli opera= Кёр-оглы опера в пяти действиях: fortepiano ilə oxumaq üçün /Üzeyir Hacıbəyov ; şeirləri M. S. Ordubadi ; tərc. ed.: L. Zorin ; red.: Ə. Abbasov.- Bakı: Azmusnəşr, 1952.- 437 s.

1946

Əmirov, Fikrət Məşədi Cəmil oğlu. Gülərəm gülsən [Notlar] : fortepiano ilə oxumaq üçün /F. Əmirov ; söz. M. Ordubadi ; tərc. Y. Fidler.- Bakı: Azmusnəşr, 1946.- 7 s.

1941

Kütləvi-revolusion mahnılar [Mətn] /toplayan və mus. red. İ. Abdullayev ; red. Ə. Fevzi ; [tərc. ed. S. Rüstəm [və b.]].- Bakı: Uşaqgənclənəşr, 1941.- 39, [1] s.: not, 19 sm.

Kitabda həmçinin : İnternasional; Birinci deputat; Stalin haqqında nəğmə; Vətən nəğməsi; Qızıl əsgər marşı (söz. M.S. Ordubadinin); Suvarilər marşı.

1940

Burşteyn, G. Pambıq nəğməsi [Notlar] : orta səslə fortepiano üçündür /Q. Burşteyn ; söz. M. S. Ordubadi ; rus tərc. G. Burşteyn ; [red. N. Karniskaya].- Bakı: Azərb. Döv. Musuqi. (Azmusnəşr), 1940.- 3, [1]s.

Maqomayev, Müslüm. Nərgizin nəğməsi [Notlar] = Песнь Нəргиз из оперы "Нəргиз""Nərgiz"operasından /M. Maqomayev ; SSRİ Xalq artisti professor Bülbülün redaksiyası ilə ; söz. M. S. Ordubadi ; tərc. V. Kozlov.- Bakı: Azmusnəşr, 1940.- 3 s.